

Αλέξανδρος Παναγούλης

Δώστε ψωμί στο παλληκάρι, δώστε κρασί
δώστε την πρώτη ήλιαχτίδα, την πιο χρυσή
Αύγη, που χάθηκε ο ήλιος, πούν' τὸ θυμάρι, τὰ νερά
πούναι τὰ μπράτσα που γελούνε, πούνε στὰ πόδια τὰ φτερά.

Κλαίνε χλωμές οι παπαρούνες, κι' αυτός βογγά
κλαίει στη ρευατιά τ' ἀπόνια, μένου μουγγά.
Άνεμο, τὸ στρατί σου πάρε, κι' άειντε μπρός
Ὁ Μεγαλέξανδρος γενιέται, ἄλλος Χριστός.

Όταν έγραφα τὸ ποίημα αὐτό, ὁ Ἀλέξανδρος Παναγούλης σάπιζε στὶς φυλακὲς ὕστερα ἀπὸ τὴν ἀπέλπιμένη προσπάθειά του νὰ σκοτώσει τὸν δικτάτορα. Σάπιζε στὶς φυλακὲς εἰναι μιά κουβέντα, γιατί ἀπὸ κει μέσα ἦταν τὸ σύμβολο τοῦ θάρρους καὶ τῆς παλληκαριάς που μᾶς ἐνέπνεε ὅλους ἐμᾶς καὶ μᾶς ἔκανε νὰ ἐλπίζουμε στὴν πολυπόθητη ἀλλαγὴ. Ὁ Γιάννος Κοτσώνης εἶχε ἐνδιαφερθεῖ τότε γιὰ τὸ ποίημα (που τὸ εἶχε δεῖ δημοσιευμένο στὴ «Χερσόνη») καὶ ἄρχισε νὰ τὸ μελοποιεῖ. Τελικὰ τὸ τραγοῦδι κατόρθωσε νὰ κυκλοφορήσει στὴν ὑρανοκοστούμενη Ἑλλάδα μετὰ ἀλλαγῆς. Στὸν τίτλο, που εἶναι «Τὸ παλληκάρι που μετατόπισκε ελευτρία στὶς ἄνοιξη γενιέται πῶρα τὸ φῶς», γιὰ ν' ἀποφευχθεῖ ἡ ὀλοφάνερη ἀναφορά στὸν Ἀλέξανδρο.

Ὁ δίσκος εἶχε σημειώσει τεράστια ἐπιτυχία στὴν Ἑλλάδα, που τότε ἔπασχε ἀπὸ ἔλλειψη ἀντιστασιακοῦ τραγοῦδιού, καὶ μάλιστα περνώντας κάτω ἀπὸ τὰ κωμικὰ μάτια τῆς λογοκρισίας. Μετὰ τὴν πώση τῆς χούντας στὴν Ἑλλάδα καὶ μετὰ ἀπὸ τὸν δικὸ μας χαλασμό, ὅταν βρεθῆκαμε γιὰ ἄρκετὸ χρόνο στὴν Ἀθήνα, γυμνάσαμε ἀπὸ κοντὰ τὸν ἄνθρωπο Παναγούλη, που δὲν ἀπέχει καὶ πολὺ ἀπὸ τὸν θροῦλο Παναγούλη. Τοῦ χάρισα τὸ ποίημα, μιά καὶ ὅσο κι' ἂν ἔβασα στὴν Ἀθήνα δὲ μπόρεσα νὰ βῶ τὸν δίσκο. Τώρα πιά ὁ Θεοδωράκης εἶχε σαρώσει τὰ πάντα. Τὸ «παλληκάρι» δὲν ἤρσκόταν πουθενά. Εἶχε ἐπιτελέσει τὸν ρόλο του στὴ δικτατορία, ἔτσι σεμνά, κι' ἀποσύρθηκε δίνοντας καὶ πάλι σεμνά τὴ θέση στοὺς κολοσσούς τοῦ Ρίτσου, τοῦ Ἐλύτη, τοῦ Σεβέρη, τοῦ Μίκη που πιά κυκλοφοροῦσαν ἐλεύθερα.

Γνώρισα καὶ τὴ μάνα τοῦ Παναγούλη, τὴν ὑπέροχη ἐκείνη κυρία Ἀθηνά. Οἱ πρῶτες τῆς κουβέντες ἦταν μιά ἀπολογία:
—Τὶ ἔκανα παιδί σου τίποτα δὲν ἔκανα ἔχετε δεῖ τὴν

κλώσσα πὼς φυλάει τὰ μικρά της; Ἐγὼ τί περισσότερο ἔκανα ἀπ' αὐτό;
Ἡ δευτέρα κουβέντα της, ἐνῶ

Τῆς Ἑλλης Παιονίδου

μᾶς πρόσφερε φρεσκοκομμένα ἀπ' τὴ σελιὰ τῆς σελιὰ κι' ἐνῶ ὁ Ἀλέξανδρος ροφούσε τὰ νερά ἀπ' τὶς ἐφημερίδες γιὰ τὸ Κυπριακό, ἦταν τὰ παιδιὰ τῆς Κύπρου:
—Μαθαίνω πὼς φέρνουνε τὰ ὀρφανὰ παιδάκια καὶ τὰ πᾶνε σὲ

ἱδρύματα. Πού ξανακούστηκε αὐτό. Ἡ κάθε Ἑλληνίδα μάνα καὶ πάρει στὸ σπίτι της ἀπὸ ἕνα παιδί, νὰ τὸ ἀναθροῦει σὰ δικό της. Ὅσποτε, κι' ἄς εἶμαι γριά, φέρτε μου ἀμέσως δυὸ παιδιά...

Σ' αὐτὴ τὴ γυναίκα πᾶει ἡ σκέψη μου αὐτὴ τὴ στιγμή, κι' ὄχι στὸν ἀκριβὸ γεκό. Πιστεύω πὼς ἡ πίκρα κι' ὁ πόνος τῆς δὲν θὰ κάνουν νὰ λιποψυχίσει καὶ πὼς θὰ μπορέσει νὰ παραμερίσει τὸ φορτικὸ κενὸ που ἀφήνει ὁ καμὸς τοῦ παιδιοῦ, καὶ θὰ

σταθεῖ στὸ πὶο οὐσιαστικὸ, που παραμένει ὅσο κι' ἂν ὁ χρόνος φεύγει: πὼς ὁ Ἀλέξανδρος θὰ μείνει ἀθάνατος. Θὰ εἶναι τὸ σίῶνα νέο, φλογερὸ Παλληκάρι, που θὰ ἐμπνέει καὶ θὰ ἐμψυχώνει τὶς γενιές που θάρθουν.
ΛΕΜΕΣΟΣ

ΑΠΟ ΤΟΝ ἈΝΤΡΕΑ ΒΟΥΤΣΙΝΑ

Ἄγνωστο ἔργο τοῦ Τέν. Οὐίλλιαμς ἀνέβηκε στὸ Παρίσι

ΑΘΗΝΑ, Μάιος.—
ΣΥΜΦΩΝΑ μετὰ πληροφωρίες ἀπὸ τὸ Παρίσι, ὁ διάσημος ἑλληνικῆς καταγωγῆς σκηνοθέτης Ἀντρέας Βουτσίνας, ἐτοιμάσε μιά παράσταση γιὰ τὸ κρεισινὸ κοινὸ μ' ἕνα ἄγνωστο ἔργο τοῦ διάσημου Ἀμερικανοῦ δραματουργοῦ Τέννεσου Οὐίλλιαμς, τὸ «Κράτος τοῦ δράκου». Ἡ πανκόσμια πρεμιέρα τοῦ ἔργου δόθηκε τὸ περασμένο Σάββατο στὴ γαλλικὴ πρωτεύουσα καὶ σημείωσε ἐξαιρετικὴ ἐπιτυχία.

γράφει μιά γαλλικὴ ἐφημερίδα στὴν κριτικὴ τῆς: «...Μετὰ τὴν ἄσκηση σκηνοθεσίας του κρατᾶει τὴν παράσταση σὲ ὑψηλὰ ἐπίπεδα». Καὶ συνεχίζει: «Ὅσο γιὰ τὸ ἴδιο τὸ ἔργο. Πρόκειται γιὰ μιά λυρικὴ ἔξαρσι τοῦ Γουίλλιαμς. Ὁ Ἀντρέας Βουτσίνας ἔβασε μιά χαρακτηριστικὴ ἀτμόσφαιρα στὸ ἔργο διαθίζοντάς το μετὰ τὸν ἑρπετικὸν ἦχον ἐνδὸς τυμπάνου καὶ μετὰ ἀπαλὲς νότες ἐνὸς πιάνου...».

Στὴν περισηνὴ παράσταση πρωταγωνιστοῦν ὁ Ρέν Μπαρτιές καὶ ἡ Φανσουά Νουζέ.

ΜΠΑΛΛΑΝΤΑ

Πρωτομαγιά φλογάτη
γιατράζει ἡ ἐργασία
μὰ ἡ Μάννα σου Ἀλέκο
πάλι πικρὰ θρηνά

Πρωτομαγιά μετὰ ῥόδα
κόκκιν' ἀπ' τὴν καρδιά
σου...

Α21.31